

Kombinatoryka

Weronika Jakimowicz

Zadanie 1. Niech $p_n = \binom{2n}{n} 2^{-2n}$ oraz $s_n = \sum_{k=0}^n p_k$. Pokaż, że $s_n = (2n+1)p_n$. Który z ciągów, $\frac{s_n}{n}$ czy $\frac{s_n^2}{n+1}$, jest rosnący, a który malejący?

$$p_0 = 1$$

$$p_1 = \frac{1}{2}$$

$$p_2 = \frac{2}{3}$$

$$s_0 = p_0 = 1 = (2 \cdot 0 + 1)p_0$$

$$s_1 = p_0 + p_1 = \frac{1}{2} + 1 = \frac{3}{2} = (2+1)p_1$$

Indukcja?

$$\begin{aligned} s_{n+1} &= \sum_{k=0}^{n+1} p_k = \sum_{k=0}^n p_k + p_{n+1} = \\ &= (2n+1)p_n + p_{n+1} = (2n+1) \binom{2n}{n} 2^{-2n} + \binom{2n+2}{n+1} 2^{-(2n+1)} = \\ &= 2(n+1) \frac{(2n+2)(2n+1)}{2 \cdot 2(n+1)(n+1)} \binom{2n}{n} 2^{-2n} + \binom{2n+2}{n+1} 2^{-2(n+1)} = \\ &= 2(n+1) \binom{2n+2}{n+1} 2^{-2(n+1)} + \binom{2n+2}{n+1} 2^{-2(n+1)} \end{aligned}$$

Ten z n w mianowniku rośnie, a z $(n+1)$ - maleje.

Zadanie 2. Niech

$$P_n = \left\{ (a_i)_{i=1}^{2n} : a_i = \pm 1, \sum_{i=1}^{2n} a_i = 0 \right\}$$

Oblicz $|P_n|$

To nie poludzku napisana ilość ciągów długości $2n$ które sumują się do 0. Czyli $\binom{2n}{n}$.

Zadanie 3. Niech Z będzie zbiorem o n elementach. Na ile sposobów można wybrać $A \subseteq B \subseteq Z$? Zakładamy, że każdy zbiór zawiera siebie i zbiór pusty.

Wybieramy najpierw k -elementowy A na $\binom{n}{k}$ sposobów, a potem z reszty na 2^{n-k} dobieramy elementy do B . Całość to suma iloczynu i wychodzi ostatecznie 3^n .

Zadanie 4. Pokaż, że $2^{2n} = \sum_{k=0}^n \binom{2n}{k} \binom{2(n-k)}{n-k}$.

Pokaż, że dla każdego ciągu $(c_i)_{i=1}^{2n}$ istnieje jedyne takie $0 \leq k \leq n$, że $(c_i)_{i=1}^{2k}$ jest ciągiem ± 1 sumującym się do 0 oraz $(c_{i-2k}^{2(n-k)})_{i=1}^{2(n-k)}$ nie ma zerującego się podciągu

Zadanie 5. Na płaszczyźnie dany jest skończony zbiór punktów Z o tej własności, że żadne dwie odległości punktów zbioru Z nie są równe. Punkty A i B należące do Z łączymy wtedy i tylko wtedy, gdy A jest punktem najbliższym B lub B jest punktem najbliższym A . Udowodnić, że żaden punkt zbioru Z nie będzie połączony z więcej niż pięcioma innymi.

Kąt między dwoma takimi ziomkami jest większy niż 60° .

Zadanie 6. Płaszczyznę pokryto kołami o jednakowym promieniu w ten sposób, że środek każdego z tych kół nie należy do żadnego innego koła. Dowieść, że każdy punkt płaszczyzny należy do co najwyżej pięciu kół.

Nie wprost - zakładamy, że punkt A leży w kołach o środkach $O_1, O_2, \dots, O_6$. Wtedy jeden z kątów $O_i A O_j$ ma nie więcej niż 60° , bo jakieś sześć się dodaje do 360 - jak po równo rozłożymy, to mamy po 60 na każdy.

Czyli mamy trójkąt $O_i A O_j$ w którym odcinek $O_i O_j$ nie jest najdłuższy (bo kąt naprzeciwko ≤ 60). Czyli $BSO O_i A \geq O_i O_j$ i mamy, że O_j jest w okręgu o środku O_i .

Zadanie 7. Żaba skacze po stawie, na którym pływa 8 liści ułożonych w okrąg. Na ile sposobów może przeskoczyć na najbardziej odległy od siebie liść w $2n$ skokach?

Tak naprawdę możemy patrzeć na n kroków i albo stoimy w miejscu, albo przemieszczamy o dwa (to sensowny krok). Rysujemy wtedy czworokąt i mamy cztery równania rekurencyjne, na ile sposobów możemy w n kroków dostać się na każdy z tych czterech wierzchołków.

Zadanie 8. Udowodnić, że dla liczby naturalnej n większej od 1 następujące warunki są równoważne:

- n jest liczbą parzystą
- istnieje permutacja $(a_0, a_1, a_2, \dots, a_{n-1})$ zbioru $\{0, 1, \dots, n-1\}$ o tej własności, że ciąg reszt z dzielenia przez n liczb $a_0, a_0 + a_1, a_0 + a_1 + a_2, \dots, a_0 + a_1 + \dots + a_{n-1}$ jest też permutacją tego zbioru.

$a \implies b$

$$a_i = \begin{cases} i & i \text{ nieparzyste} \\ n - i & i \text{ parzyste} \\ 0 & i = 0 \end{cases}$$

$$\begin{aligned}
\sum_{k=0}^{2i} a_k &= a_1 + a_3 + \dots + a_{2i-1} + a_2 + a_4 + \dots + a_{2i} = \\
&= 1 + 3 + \dots + (2i-1) + (n-2) + (n-4) + \dots + (n-2i) = \\
&= 2 + 4 + \dots + 2i - i + n \cdot i - 2 - 4 - \dots - 2i = i(n-1)
\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}
\sum_{k=0}^{2i+1} a_k &= a_1 + a_3 + \dots + a_{2i+1} + a_2 + a_4 + \dots + a_{2i} = \\
&= 1 + 3 + \dots + (2i+1) + (n-2) + (n-4) + \dots + (n-2i) = \\
&= 2 + 4 + \dots + 2i + (2i+1) - i + n \cdot i - 2 - 4 - \dots - 2i = \\
&= i(n+1) + 1
\end{aligned}$$

$b \Rightarrow a$

Po pierwsze zauważamy, że musi być $a_0 = 0$, bo inaczej $\sum_{k=0}^i a_k = \sum_{k=0}^{i+1} a_k$ (jeśli $a_{i+1} = 0$).

Dalej wiemy, że żadna z sum $\sum_{k=0}^i a_k$ nie może być podzielna przez n . Czyli w szczególności

$$\sum_{k=0}^{n-1} a_k = \sum_{k=0}^{n-1} k = \frac{(n-1)n}{2}$$

nie może być podzielne przez n , czyli $\frac{n-1}{2}$ nie jest całkowite.

Zadanie 9. Ile najwięcej kawałków sera można uzyskać z pojedynczego grubego kawałka za pomocą n cięć nożem? Zakładamy, że każde cięcie jest wyznaczone przez płaszczyznę przecinającą kawałek sera.

Zaczynamy od rozwiązania 2D.

L_n = największa liczba obszarów na które n prostych dzieli płaszczyznę

Rysując n -tą prostą przetniemy $(n-1)$ prostych, które do tej pory narysowaliśmy. W ten sposób tworzymy n nowych obszarów. Czyli mamy

$$L_n = L_{n-1} + n = n + (n-1) + L_{n-2} = \dots = n + (n-1) + \dots + 1 + L_0 = \frac{n(n+1)}{2} + 1$$

Teraz przechodzimy do 3D i oznaczamy zależność P_n . n -ta płaszczyzna przecina poprzednie $(n-1)$ i tym samym tworzy $(n-1)$ prostych. Nad każdym regionem płaszczyzny wisi nowy obszar przestrzeni 3D, czyli relacja to

$$P_n = P_{n-1} + L_{n-1}.$$

Jak rozwiążemy tę rekurencję, to dostajemy $\frac{n^3+5n+6}{6}$.

Zadanie 10. W turnieju szachowym uczestniczy $2n$ zawodników, przy czym każdych dwóch spośród nich rozgrywa między sobą co najwyżej jedną partię. Dowieść, że taki przebieg rozgrywek, w którym żadna trójka uczestników nie rozgrywa trzech partii między sobą jest możliwy wtedy i tylko wtedy, gdy liczba wszystkich partii rozegranych w turnieju nie przekracza n^2 .

Żadna trójka uczestników $\iff$ liczba wszystkich partii nie przekracza n^2 .

$\Leftarrow$ *Dzielimy pysiów na dwa rozłączne zbiory, wtedy mamy n^2 parowań między tymi zbiorami. Wtedy każdy gra co najwyżej jedną rundę ze sobą i nie ma trójek.*

$\Rightarrow$ *indukcja po n . Gdy $n = 2$ to mamy 4 uczestników. Pierwszy mecz to dowolne pary, przegrani grają ze sobą tak samo jak wygrani. Mamy 4 rozgrywki i śmiga.*

Mamy teraz $2(n+1)$ uczestników. Dwóch, X oraz Y , oddzielamy i pozostałych $2n$ potrafimy rozegrać tak jak trzeba, czyli mamy nie więcej niż n^2 meczów. Oczywiście, X gra z Y . Gdyby ilość meczów rozegranych przez X oraz Y z pozostałymi przekraczała $2n$, to wtedy oboje zagraliby z kimś razem.

Zadanie 11. Każdemu wierzchołkowi sześcianu przyporządkowano liczbę 1 lub -1 , a każdej ścianie - iloczyn liczb przyporządkowanych wierzchołkom tej ściany. Wyznaczyć zbiór wartości, które może przyjąć suma 14 liczb przyporządkowanych ścianom i wierzchołkom.

tutaj dzbanie <https://archom.ptm.org.pl/?q=node/554>

Zadanie 12. Ile jest połączeń w pary wierzchołków wypukłego $2k$ -kąta tak, by odpowiadające mu przekątne (lub boki) nie przecinały się.

to liczba catalana jest

$$C_k = \binom{2k}{k} - \binom{2k}{k-1}$$

czy też

$$C_k = \sum_i \binom{k}{2i} C_i 2^{n-2i}$$

$$C_k = \sum_{i=0}^{k-1} C_i C_{k-i}$$

wybieramy wierzchołek, łączymy go z czymś i liczymy na lewo i na prawo od tej przekątnej.

Zadanie 13. Niech $n = p_1^{n_1} p_2^{n_2} \cdots p_s^{n_s}$, ϕ będzie funkcją Eulera i

$$\psi(n) = \text{lcm}(\phi(p_1^{n_1}), \phi(p_2^{n_2}), \dots, \phi(p_s^{n_s})).$$

Udowodnij, że dla a względnie pierwszego z n zachodzi $n | a^{\psi(n)} - 1$.

Mamy $\phi(p_i^{n_i}) = p_i^{n_i} - p_i^{n_i-1}$, bo wykluczamy wszystkie możliwe wartości $\gcd$. I teraz pewnie chcemy wykorzystać fakt, że jeśli a jest względnie pierwsze z n , to $a^{\phi(n)} - 1$ jest podzielne przez n . Jest też fakt, że $\phi(mn) = \phi(m)\phi(n) \cdot \gcd\phi(\gcd)$, które się z kolei udowadnia $\phi(n) = n \prod (1 - \frac{1}{p_i})$ dla p_i w rozkładzie n .

Zadanie 14. Na polach szachownicy $n \times n$ rozmieszczono n^2 różnych liczb całkowitych, po jednej na każdym polu. W każdej kolumnie pole z największą liczbą pomalowano na czerwono. Zbiór n pól szachownicy nazwiemy dopuszczalnym, jeżeli żadne dwa z tych pól nie znajdują się w tym samym wierszu ani w tej samej kolumnie. Spośród wszystkich zbiorów dopuszczalnych wybrano zbiór, dla którego suma liczb umieszczonych na jego polach jest największa. Wykazać, że w tak wybranym zbiorze jest czerwone pole.

nie chce mi sie pisac <https://archom.ptm.org.pl/?q=node/391>

Zadanie 15. Dane są karty 3 pola na 3. W każdym z pól możemy zrobić dziurkę. Karty są na tyle symetryczne, że możemy je obracać wokół środka i odwracać na drugą stronę nie wiedząc potem w jakiej pozycji były one na początku. Pokaż, że istnieje 8 rozróżnialnych kart 3×3 z dwoma dziurkami. Narysuj te karty.

Można to zrobić Korzystając z liczby orbit etc. Tzn. $|X/G| = \frac{1}{|G|} \sum_{g \in G} |X^g|$ czyli ilość orbit to $\frac{1}{|G|}$ suma ilości elementów niezmienniczych na każdy z elementów grupy.